

PRENEM PLACES I CARRERS: RECUPEREM L'ESPAI PÚBLIC!

30·05·2026

En el context actual, l'ús i la gestió de l'espai públic s'han consolidat com un espai en constant disputa, amenaçats per la imposició d'una lògica capitalista i per l'ofensiva de l'extrema dreta. Aquesta deriva ha propiciat la legitimació d'una hiperregulació i d'una mercantilització que expulsen el veïnat de les places, desviant el focus de la veritable funció dels carrers com a béns comuns. Ens trobem davant d'un escenari marcat per la privatització i la prioritització del rèdit econòmic, on el jovent i el teixit associatiu pateixen una vulneració de drets fonamentals a través d'una asfíxia burocràtica constant.

A aquesta lògica privatitzadora s'hi suma l'amenaça directa del reaccionarisme contra la vida comunitària. Un exemple paradigmàtic d'aquesta praxi persecutòria és el de Ripoll, on el govern d'extrema dreta de Sílvia Orriols ha utilitzat l'entramat administratiu i sancionador de l'Ajuntament per perseguir de forma desproporcionada espais com el Casal Popular La Metxa. Aquesta ofensiva no és casual: a l'extrema dreta no li interessa l'espai públic lliure, i busca buidar-lo del seu sentit original per evitar que sigui un lloc de trobada, d'aliances i de cohesió veïnal, justament el teixit que el feixisme vol destruir.

Per a l'associacionisme juvenil, l'espai públic no és un simple lloc de trànsit, sinó l'espai fonamental de socialització, participació política, cultura popular, trobada intergeneracional i autoorganització comunitària. Paradoxalment, des de la instauració de la democràcia hem assistit a un augment progressiu de les restriccions en el seu ús. Aquest fenomen s'ha materialitzat mitjançant una interpretació legislativa cada cop més restrictiva de les normatives, dificultant a la ciutadania l'exercici d'un dret pel qual, per naturalesa, no hauríem de demanar permís. Els poders públics tenen l'obligació de facilitar l'exercici d'aquests drets, però a la pràctica, generen un entramat burocràtic que els ofega.

Actualment, els drets fonamentals com el d'associació, manifestació i llibertat d'expressió, drets requereixen ineludiblement l'espai públic per poder-se materialitzar, es veuen vulnerats de manera constant per la hiperregulació de

les institucions. En són un clar exemple les creixents ordenances municipals que restringeixen les activitats populars a les places i carrers. Conseqüentment, el dret al descans s'utilitza com a excusa per denegar activitats populars, sense fer una ponderació real on el dret a l'espai públic i a la cultura es valorin en igualtat de condicions.

Un exemple evident d'aquest xoc normatiu és l'exigència d'assegurances de responsabilitat civil a les entitats. Aquesta pràctica suposa una trava administrativa inassumible que pot arribar a impedir la celebració d'actes. Resulta una exigència abusiva i, a més, els ajuntaments ja disposen d'assegurances milionàries que cobreixen els possibles accidents a la via pública.

Per tot això, des de l'associacionisme juvenil i en defensa de l'espai públic com a bé comú:

- Exigim als ajuntaments que deixin de requerir una burocràcia excessiva a les entitats juvenils i populars per dur a terme activitats al carrer, i els emplacem a què tota informació sigui transparent, accessible, motivada i justificada, i explicada en un llenguatge clar i accessible.
- Reivindiquem els drets fonamentals com el d'associació, el de manifestació i el de llibertat d'expressió. Exigim a les administracions locals que deixin d'utilitzar aquestes normatives de rang menor de forma restrictiva i arbitrària per censurar o sancionar l'activitat política i popular. L'espai públic és de totes i les institucions tenen el deure únic de vetllar perquè aquest sigui accessible per a tothom.
- Denunciem l'aplicació d'una lògica capitalista a l'espai públic, on es prioritza l'ocupació privativa amb finalitats lucratives (com l'externalització o les terrasses) per davant de l'ús comunitari. L'espai públic s'ha de protegir com un lloc de socialització, cultura popular, trobada intergeneracional i autoorganització comunitària, i no com una font d'ingressos.
- Apostem per crear espais de treball entre les administracions locals i les entitats del mateix territori per abordar la regulació de l'espai públic. El teixit associatiu no pot ser considerat només un promotor

d'esdeveniments, sinó que ha de ser un agent clau a tenir en compte quan es facin polítiques públiques sobre l'ús de l'espai públic.

- Ens comprometem a documentar i denunciar públicament tota denegació o trava administrativa, evitant que qualsevol intent de censura quedi silenciada.
- Alhora, apostem per enfortir la xarxa comunitària com a escut contra les polítiques repressives, especialment davant l'ofensiva de l'extrema dreta que busca destruir les aliances i el teixit popular.
- Instem les organitzacions juvenils membres, en col·laboració amb grups municipals que hi col·laborin, a presentar la moció annexada a aquesta resolució als Plens Municipals dels seus Ajuntaments.

ANNEX: MOCIÓ EN DEFENSA DEL DRET A L'ESPAI PÚBLIC I EN SUPORT AL TEIXIT ASSOCIATIU LOCAL

Per a l'associacionisme juvenil i popular, l'espai públic no és un simple lloc de trànsit, sinó l'espai fonamental de socialització, participació política, cultura popular, trobada intergeneracional i autoorganització comunitària. Paradoxalment, des de la instauració de la democràcia hem assistit a un augment progressiu de les restriccions en el seu ús. Aquest fenomen s'ha materialitzat mitjançant una interpretació legislativa cada cop més restrictiva de les normatives, dificultant a la ciutadania l'exercici d'un dret pel qual, per naturalesa, no hauria de demanar permís. Els poders públics tenen l'obligació de facilitar l'exercici d'aquests drets, però a la pràctica, es genera un entramat burocràtic que els ofega.

Actualment, és habitual veure com les activitats populars pateixen una hiperregulació executada a través d'ordenances municipals, l'esglaió més baix de l'escala jeràrquica normativa. En contraposició, en el punt més alt hi ha la Constitució, que preveu drets fonamentals com el d'associació, manifestació i llibertat d'expressió; drets que requereixen ineludiblement l'espai públic per poder-se materialitzar i fer arribar el missatge a la resta de la societat.

Tanmateix, l'auge de l'extrema dreta també suposa una vulneració dels drets fonamentals, i l'espai públic no n'és cap excepció. N'és un exemple el cas de la ciutat de Ripoll, on el consistori nega l'ús de l'espai públic a les iniciatives populars i autogestionades.

Cal fer valdre que el dret a l'espai públic, a la cultura i a la manifestació són igual de vàlids, i que el conflicte inherent en aquest ús no s'ha de resoldre amb la privatització o la censura, sinó des d'una perspectiva comunitària i participativa.

L'espai públic ha de ser lloc de trobada i cohesió social. Ha de permetre enfortir i fer xarxa a les entitats i col·lectius del barri o municipi, entenent que constitueixen espais imprescindibles que donen accés universal a la cultura i a la festivitat popular.

El preàmbul de LLEI 11/2023, del 27 de desembre, de foment de l'associacionisme remarca que: “La voluntat individual d'associar-se i de formar part d'una col·lectivitat o d'un projecte compartit amb altres individus, amb el bé comú com a objectiu, té una important capacitat per a transformar la societat. L'associacionisme, que en la societat catalana té les arrels històriques en el vessant de la defensa dels interessos col·lectius, és, doncs, un fenomen contemporani que permet de crear instruments que enforteixen la societat civil i la doten d'elements clau per a tenir veu pròpia i capacitat de rèplica, d'incidència, de governança democràtica dels afers públics i, si escau, de crítica de l'actuació dels poders públics, amb l'ànim de créixer com a societat i de compartir l'espai públic amb les administracions públiques i la resta d'agents de la societat civil.”

En aquesta mateixa línia, i en virtut del disposat pels articles 16, sobre simplificació administrativa, i 19, sobre facilitació de l'ús i la gestió d'espais i locals públics d'aquesta mateixa llei, es proposa al Ple de l'Ajuntament l'adopció dels següents.

ACORDS:

PRIMER.- Instar el Govern Local a deixar d'exigir pòlisses d'assegurança de responsabilitat civil a les entitats juvenils, veïnals i sense ànim de lucre per a la realització d'actes a la via pública, assumint aquesta cobertura mitjançant les pòlisses de responsabilitat civil de la mateixa corporació municipal.

SEGON.- Reconèixer que l'exercici dels drets d'associació, manifestació i llibertat d'expressió preval sobre qualsevol normativa de rang inferior. Consegüentment, s'insta el Govern Local a comprometre's a no utilitzar les ordenances municipals de forma restrictiva, discrecional ni arbitrària per censurar o dificultar l'activitat política i popular de les entitats.

TERCER.- El Ple de l'Ajuntament es compromet a protegir l'espai públic com un lloc de socialització, cultura i autoorganització comunitària. En la seva gestió, es prioritzarà sempre l'ús comunitari i associatiu per sobre de l'ocupació privativa amb finalitats lucratives.

QUART.- Instar el Govern Local a què qualsevol denegació d'ús de l'espai públic emesa per aquest Ajuntament hagi de lliurar-se sempre per escrit a l'entitat sol·licitant, acompanyada d'una motivació i justificació legal estricta que n'especifiqui la norma i exclogui qualsevol decisió basada en l'arbitrarietat política. Així mateix, l'Ajuntament farà públiques les dades sobre permisos concedits i denegats per evitar greuges comparatius.

CINQUÈ.- Rebutjar frontalment la instrumentalització de la maquinària administrativa per perseguir espais populars i entitats, com està succeint en mans de l'extrema dreta a municipis com Ripoll, i es compromet a blindar el teixit associatiu local davant de qualsevol ofensiva reaccionària.

SISÈ.- Crear espais de treball entre les administracions locals i les entitats del mateix territori perquè pugui haver-hi diàleg entre les dues parts a l'hora d'abordar la regulació de l'espai públic. El teixit associatiu no pot ser considerat només un promotor d'esdeveniments, sinó que ha de ser un agent clau a tenir en compte quan es facin polítiques públiques sobre l'ús de l'espai públic.

SETÈ.- Traslladar la present moció, i l'adopció d'aquests acords a les entitats juvenils i veïnals del municipi, així com al Consell Nacional de la Joventut de Catalunya (CNJC) i a les entitats municipalistes de Catalunya.

Resolució presentada per:

Presentada per Federació de Casals i Grups de Joves de Catalunya, Jovent Republicà, Joves Ecosocialistes i Secretariat del CNJC.